

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Rudolphi Goclenii Exercitationes et disputationes ethicae & politicae

Goclenius, Rudolph

Marpurgi Cattorum, 1601

CXII. An necesse sit a visio uno per virtutem procedere ad vitium
alterum?

[urn:nbn:de:bsz:31-109121](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109121)

tem. Idcirco citò senescit, citòque deponit a-
 lacritatem, fitque melancholicus, ac rabie i-
 stus capax. Hactenus Scaliger. Mihi tamen vi-
 detur, Fortitudini propulsanti (quæ mala ea
 quæ honestè declinari nequeunt, sustinet &
 abigit) iram aliquam esse concedendam, &
 dicendum: huic fortitudini inservire tum i-
 ram, tum robur, quod est in corporis firmitu-
 dine, & quadam velut indolentia. A fortitu-
 dine autem declinante (quæ mala non sube-
 ynda quantum licet decetque, vitat) & pa-
 tiente, quæ dicitur Tolerantia, seu patientia,
 iram prorsus abesse debere, sicut & à Gravi-
 tate, quæ est fortitudo in rebus secundis, mo-
 derans animum, ne homo minus vel plus ef-
 feratur: Græcis dicta βαρύτης.

Propria opi-
 nio, qua
 distinguit.

PROBLEMA CXII.

An necesse sit à vitio uno per virtutem procedere ad
 vitium alterum?

AXIOMA philosophicum est: Non
 transiri ab extremo in extremum, nisi
 per medium. Virtus autem est mediocri-
 tas seu medium inter duo extrema. Quæritur
 igitur: An non necesse sit ab extremo per vir-
 tutem procedi ad extremum? Resp. Non ne-
 cesse est à vitio, ut à prodigalitate, per virtu-
 tem, ut libetalitatem, progressionem facere
 seu transire ad vitium, ut avaritiam. Virtus
 enim

enim medium est, non per veram participationem extremorum, sed per recessum ab utroque extremo. Id est: Virtus media est inter duo extrema vitia: Etsi necesse sit transire à vitio per virtutem ad vitium quadam quasi materiali participatione vel imitatione virtutis. Nemo enim ex avaro fit prodigus, nisi prius cœperit dare, quod liberalitatis est, sicut liberalitas sapit aliquo modo naturam extremorum. Nam quâ inclinât ad dandum, quodammodo convenit cum prodigalitate: quâ verò inclinât aliquando (ne fons exhauriatur) ad retinendum, accedere videtur ad tenacitatem. Quod autê attinet ad allatû axioma philosophicum, physicum id potius est, quàm morale. In motu enim naturali eo qui fit tractu temporis non transitur ab extremo (Marpurgo) ad extremum (Cassellas) nisi per medium Raufchenbergam, Fridslariam, &c. Axioma igitur istud non debet transferri ad Ethicam imperita translatione principiorum propriorum sit, ut scientiæ se mutuo evértât, quod docet Aristoteles prior. lib. posterior. Analyt. cap. 7. totidem verbis. Et tamen suo modo, quem diximus, Ethicæ etiam convenire potest axioma istud. Nec verò moveat te quòd ipse Aristoteles virtutem quoque extremitatem vocat: vitia enim sunt extrema mala: virtus verò est extremitas bona. Nec

virtus

virtus secundum essentiam est extremitas, sed κατ' ἰσότητα est mediocritas (μεσότης) κατὰ τὸ ὀ, seu κατὰ τὸ ἀείρον, id est, secundum id quod optimum est, est extremitas (ἀκρότης.)

TABELLA.

Medium quod inter extrema opposita interjectum est, est medium

Per negationem extremorum. Tale medium est inter docens & discens, nec docens nec discens: Inter videns & cæcum, nec videns nec cæcum: cuiusmodi est lapis.

Per participationem extremorum. Inter caliditatem & frigiditatem, tepiditas. Inter diem & noctem, crepusculum. De hoc Scaliger intelligatur, dum ait exercit. 317. Utrumque quod est, neutrum est: id est, Utrumque quod est per mixturem, neutrum est solide seu sincere.

Per recessum ab utroq; extremo. Inter duo vitia, virtus.

Ἄλλως.

Medium inter ἄντικειμενα extrema	Positivum: quod est forma positiva	Negativum: per abnegatione extremorum:	Propria: Dici potest formale medium. Impropria: Dici potest analogicum & virtuale.
		Per participatione extremorum:	
		Per recessum ab utroq; extremo.	

Ii Nec

Nec medium per negationem extremorum, nec medium per recessum ab utroque extremo constat ex extremis.

Medium per verā propriamq; participationē verè cōstat ex extremis tanquam partibus.

Ac dicitur formale, quia formaliter continet extrema refracta. Dicitur etiam potest Medium per formalem mixtionem cōtrariorum in gradibus remissis. Tale est tepidum inter calidum & frigidum.

Medium per impropiam participationem quadantenus constat ex extremis, id est, similitudo ac convenientia quædam est mediū huius cum ipsius extremis, non autem extremū ipsum est in medio: seu medium hoc non habet in se extrema tanquam sui partes. Dicitur igitur virtuale, quia virtualiter continet seu participat extrema. Dicitur etiam potest medium per virtuales continentiam seu participationem extremorum.

P R O B L E M A C X I I I .

Peccetne incontinens sciens an nesciens?

Confirmatio sententia, quod peccet nesciens.

NEMO qui de rebus habet rectum iudicium, aliud quicquam agere potest, quam quod bonum est: seu, nemo recto prædictus iudicio ab officii religione potest abducitur. At incontinens secus agit: Ergo in incontinente non